Odbor sekcije preizkušenih notranjih revizorjev se je seznanil s predlogom Globalnih standardov notranjega revidiranja (v nadaljevanju standardi). Ker novi standardi iz »priporočil« (should v angl) v precejšnji meri prehajajo na obvezno uporabo (must v angl), in bodo pomembno vplivali na delo preizkušenih notranjih revizorjev, je odbor ocenil, da je – predvsem zaradi predlaganih nepotrebnih dodatnih obremenitev notranjih revizorjev - potrebno podati pripombe na kompleksnejše predloge. Bistvene pripombe povzemamo v nadaljevanju

- Predlagana struktura je preobsežna in v pretežni meri zavezujoča. Potrebna je prilagoditev za majhne notranje revizije. Glede na to, da je trajnost zelo pomembna tema, jo standardi nezadostno obravnavajo.
- V pojmovniku niso pojasnjeni nekateri pojmi, ki se večkrat pojavljajo v samem besedilu. Razlikovanje/neujemanje z opredelitvami iz pojmovnika in COSO okviri ter samimi standardi.
- Glede na predlog, da ima naziv »notranji revizor« samo nekdo, ki je član IIA in/ali ima naziv, ki ga podeljuje IIA se sprašujemo, kaj pa so potemtakem vsi preostali zaposleni v notranji reviziji?
- Menimo, da je obstoječi postopek za obravnavanje oslabitev nepristranskosti dovolj in da dodatni dokument ni potreben (zapis iz predloga: vodja notranje revizije mora vzpostaviti politike in postopke za obravnavanje oslabitev nepristranskosti) – Priprava in vzdrževanje vseh predlaganih dodatnih politik in drugih dokumentov predstavlja administrativno preobremenitev za večino notranjih revizij.
- V Sloveniji je v zasebnem sektorju prevladujoč sistem dvotirnega upravljanja. Besedilo področja III (domain III) temu ni posebej prilagojeno . V praksi bomo zato imeli velike težave pri implementaciji posameznih določb predloga standardov. Med drugim gre tudi za zadeve, kjer slovenska zakonodaja ureja določeno tematiko drugače kot to predvideva predlog standardov (primer nalog organa nadzora). Po našem mnenju prav tako manjkajo vsebine, ki bi poudarjale pomembnost stopnje zrelosti organizacije v povezavi z notranjo revizijo. Zanimivo bo videti, ali se bo organ nadzora »sprejel« naloge, obveznosti, pristojnosti in odgovornosti, ki jih predvideva predlog standardov; še posebej če oz. ko le-te presegajo naloge, obveznosti, pristojnosti in odgovornosti, ki jih predvideva nacionalna zakonodaja.
- Iskanje soglasja organa nadzora, »preden se vodji notranje revizije dodeli dodatne vloge ali odgovornosti, ki presegajo obseg notranje revizije«, je večje breme za organizacijo, kot je dejanska korist.
- esmiselno in nerazumno je predlagati, da je med želenimi kompetencami in usposobljenostjo, vključenimi v opis delovnega mesta, vključena licenca CIA. Slednje je zadeva, ki mora biti prepuščena nacionalnim entitetam
- Ne strinjamo se s tem, da se organu nadzora daje neposredna pristojnost (»navodilo«), da določa cilje uspešnosti notranje revizije. Težava bo namreč v praksi, ko bo npr. organ nadzora določil cilje uspešnosti, notranja revizija pa ne bo imela zadostnih virov, da bi te dosegla. Določba je lahko nevarna v smislu, da slabi delovanje notranje revizije v organizaciji.
- Nejasno je, zakaj mora biti vnaprej znano, kakšno je ravnotežje med posli dajanja zagotovil in svetovalnimi posli. Na razmerje (ne ravnotežje) vplivajo ključna, tekoča tveganja, tudi mnenje uprave in organa nadzora, zato ne vidimo smisla v pripravi metodologije za odločanje v prihodnje.
- Neučinkovito se nam zdi, da se metodologija usklajevanja z notranjimi in zunanjimi izvajalci storitev dajanja zagotovil pripravi vnaprej. Smiselno jo je pripraviti, če so drugi dajalci zagotovil vključeni v delovanje notranje revizije, ne pa »na zalogo«. Podobno neprimeren zapis v

nadaljevanju predloga (Vodja notranje revizije se mora uskladiti z notranjimi in zunanjimi izvajalci storitev dajanja zagotovil ter razmisliti o zanašanju na njihovo delo – moti nas besedica »mora«, saj ni nujno, da organizacija ima druge dajalce zagotovil)

- Vodja notranje revizije izdela notranjerevizijski načrt, ki podpira doseganje ciljev organizacije, pri tem pa pogrešamo določbo, da mora biti načrt zasnovan na tveganjih.
- Za pripravo ocene tveganja za celotno organizacijo oziroma celovito oceno tveganja j vodja notranje revizije – po predlogu - upošteva cilje in strategije ne le na širši organizacijski ravni, ampak tudi na ravni posameznih enot, ki so lahko predmet revizije. Sprašujemo se, ali je to smiselno? Ali se je – ob dejstvu, da ima notranja revizija omejene vire – morda bolj smiselno ukvarjati s ključnimi tveganji.
- V zvezi s poročanjem o izidih ni jasno, kaj so »teme« in »zaključki«.
- V zvezi z merjenjem uspešnosti menimo, da je »odstotek priporočil, ki jih je vodstvo sprejelo« neprimeren kazalnik; že dolgo namreč velja, da vodstvo lahko sprejme tveganje.
- Standard, ki se nanaša na oceno tveganja posla je pisan za »idealne pogoje«. Mnoge organizacije so še danes na nizki ravni lestvice zrelosti (nimajo zapisanih strategij, disciplinarnega pristopa k ocenjevanju tveganj, nedoločeno mejo dopustnega tveganja, ni zapisanih sodil, itd…). Standard bi se lahko v tem delu dopolnil za primere, kjer ima notranja revizija težave s seznanjanjem strategij, ciljev, tveganj na ravni revidirane dejavnosti – ker le teh ni. Matrika tveganj in kontrol bi naj vsebovala osnovo za dokumentiranje: vzroka in posledic. To je v določenih primerih v praksi nemogoče in marsikdaj tudi konfliktno. Prav tako ni jasno razvidno, ali se vzrok in posledica določata le za tista najpomembnejša tveganja ali za vsa.
- Ne strinjamo, se da je notranji revizor tisti, ki z razpravo z vodstvom in/ali organom nadzora določi zadostna ocenjevalna sodila. Izvedbeno vodstvo je tisto, ki najbolj točno ve, kakšna so sodila primerna, zadostna, itd. Predlagamo, da se jasno zapiše v standard, da je izvedbeno vodstvo odgovorno za pripravo in predlaga primerna in zadostna sodila, ki jih notranji revizor pregleda oz. v primeru, da jih ne sprejme – v tem primeru predlaga/priporoči, v katerih delih niso sprejemljiva in se morajo dopolniti. Standardi navajajo kar 3 vrste sodil, in sicer: sodila, ocenjevalna sodila in zadostna sodila. Kot omenjeno že zgoraj, v velikih primerih v praksi se zgodi, da sodil sploh ni. Standard je tudi v tem delu pisan za »idealne okoliščine«, ki pa marsikje ne odražajo realnosti. Prav tako je navedeno, da naj notranji revizorji raziskujejo priporočena ravnanja in primerjajo sodila vodstva s tistimi, ki jih uporabljajo druge organizacije – to skoraj nikoli ni mogoče, zaradi nerazkrivanja podatkov.
- V poglavju 14.2 je zapisano: Analize naj dajo smiselne primerjave med ocenjevalnimi sodili in stanjem. Kadar analize pokažejo razliko med sodili in stanjem, je treba uporabiti naknadne postopke posla, da se ugotovijo vzrok in učinek razhajanja ter pomembnost morebitnih ugotovitev. Ugotovitve lahko imenujemo tudi »opažanja«, zlasti pri svetovalnih poslih. Zgornjo navedbo je moč razumeti na način, da se za vsako razhajanje ugotavlja vzrok in učinek razhajanja, med tem, ko je v točki 14.3. jasno napisano: Če notranji revizorji ugotovijo, da je organizacija izpostavljena pomembnemu tveganju, je treba zadevo dokumentirati in sporočiti kot ugotovitev. Iz tega je moč razumeti, da se kot ugotovitve kategorizirajo le tiste, ki se nanašajo na pomembna tveganja. V nadaljevanju pa ponovno standardi kontradiktorno opredeljujejo, da mora notranji revizor za vsako razhajanje med sodili ugotovitev nadaljnje raziskati: Če obstajajo razhajanja med sodili in stanjem, notranji revizorji dodatno preverijo morebitno ugotovitev in raziščejotemeljni vzrok razhajanja, ki se običajno nanaša na pomanjkljivost kontrol. V najpreprostejšem primeru

ugotavljanje temeljnega vzroka pogosto vključuje zastavljanje vrste vprašanj o tem, zakaj je prišlo do razhajanja….

- Dokumentiranje notranjerevizijskega posla prek delovne dokumentacije je pomemben del sistematičnega in discipliniranega procesa posla, saj organizira informacije o poslu na način, ki omogoča ponovno opravljanje dela in utemeljuje zaključke in izide posla. Dokumentacija je podlaga za nadzor posameznih notranjih revizorjev in vodji notranje revizije ter drugim omogoča oceno kakovosti dela notranje revizije. Ustrezna dokumentacija služi tudi za dokazovanje skladnosti notranje revizije s standardi. Na način, kot je zapisano, pelje notranjo revizijo v smer formaliziranja , dokumentiranja, itd. Strinjamo se, da delovna dokumentacija mora biti pregledna, še zdaleč pa sama urejenost dokumentacije ni edina podlaga za nadzor posameznih notranjih revizorjev in ni edini pokazatelj kakovosti delovanja notranje revizije. Kar želimo poudariti je to, da še tako urejena dokumentacija ne pomeni bolj kakovostne revizije in obratno. Predlagamo, da se standard dopolni v tem delu, in pojasni tudi druge načine izvajanja nadzora oziroma ugotavljanja kakovosti delovanja notranje revizije. Ali pa morda zapiše besedilo v smislu: dokumentacija je (lahko med drugim) podlaga za nadzor posameznih notranjih revizorjev in vodji notranje revizije ter drugim omogoča oceno kakovosti dela notranje revizije. Ustrezna dokumentacija služi tudi za dokazovanje skladnosti notranje revizije s standardi.